

Sv. Jozef a prostredie, v ktorom žil (1)

Prvá zo série katechéz Pápeža
Františka o svätom Jozefovi.

17.11.2021

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Blahoslavený Pius IX. vyhlásil 8. decembra 1870 svätého Jozefa za patróna univerzálnej Cirkvi. 150 rokov po tejto udalosti prežívame osobitný rok venovaný svätému Jozefovi a v apoštolskom liste Patris corde som sústredil niekoľko úvah o

jeho postave. Dnes viac než kedykoľvek predtým, v tomto čase poznačenom globálnou krízou s rôznymi jej súčasťami, nám môže byť oporou, útechou a vodcom. Preto som sa rozhodol venovať mu sériu katechéz, ktoré nám, ako dúfam, pomôžu nechať sa ešte viac osvietiť jeho príkladom a svedectvom. Niekoľko týždňov budeme hovoriť o sv. Jozefovi.

V Biblii je viac ako desať postáv, ktoré nesú meno Jozef. Najdôležitejším z nich je syn Jakuba a Ráchel, ktorý sa cez rôzne peripetie z otroka stal druhou najdôležitejšou osobou v Egypte po faraónovi (porov. Gn 37-50). Meno Jozef v hebrejčine znamená „Boh pridá, rozhojní, Boh dá rásť“. Je to želanie, požehnanie založené na dôvere v Prozreteľnosť, ktoré sa týka najmä plodnosti a rastu detí. Práve toto meno nám odhaľuje podstatný aspekt osobnosti Jozefa Nazaretského. Je to človek plný viery

v Boha, v jeho prozreteľnosť: verí v Božiu prozreteľnosť, má vieru v prozreteľnosť Boha. Každý jeho čin, o ktorom rozpráva evanjelium, je udávaný istotou, že Boh „dáva rásť“, že Boh „rozhojňuje“, že Boh „pridáva“, teda že Boh zabezpečuje napredovanie svojho plánu spásy. A v tom je Jozef z Nazareta veľmi podobný Jozefovi z Egypta.

Dôležitú úlohu pri chápaní Jozefovej postavy zohrávajú aj hlavné geografické odkazy na neho – Betlehem a Nazaret.

V Starom zákone sa mesto Betlehem nazýva Bet Lechem, čiže „Dom chleba“, alebo aj Efrata, podľa kmeňa, ktorý sa usadil v tej oblasti. V arabčine však názov znamená „Dom mäsa“, pravdepodobne kvôli veľkému počtu stád oviec a kôz v tejto oblasti. Nie náhodou boli pastieri prvými svedkami Ježišovho narodenia (porov. Lk 2,8-20). Vo

svetle Ježišovho príbehu tieto zmienky o chlebe a mäse odkazujú na eucharistické tajomstvo: Ježiš je živý chlieb, ktorý zostúpil z neba (porov. Jn 6,51). On sám o sebe povie: «Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život» (Jn 6,54).

Betlehem sa v Biblii spomína niekoľkokrát, a to už v knihe Genezis. Betlehem je spätý aj s príbehom Rút a Noemi, ktorý je opísaný v malej, ale nádhernej knihe Rút. Rút porodila syna Obeda, z ktorého vzišiel Jesse, otec kráľa Dávida. A práve z Dávidovho rodu pochádzal Jozef, Ježišov zákonný otec. O Betleheme potom predpovedal veľké veci prorok Micheáš: «A ty, Betlehem, Efrata, primalý si medzi tisícami Júdu; z teba mi vyjde ten, čo má vládnuť v Izraeli». (Mich 5, 1). Evanjelista Matúš toto proroctvo preberie a spojí ho s Ježišovým príbehom ako jeho zjavné naplnenie.

Boží Syn si v skutočnosti za miesto svojho vtelenia nevybral Jeruzalem, ale Betlehem a Nazaret, dve okrajové dediny, vzdialené od hluku správ a vtedajšej moci. Jeruzalem však bol mestom, ktoré Pán miloval (porov. Iz 62,1-12), bol «svätým mestom» (Dn 3, 28), ktoré si Boh vyvolil, aby v ňom prebýval (porov. Zach 3,2; Ž 132,13). Tu totiž bývali učitelia Zákona, zákonníci a farizeji, veľkňazi a starší ľudu (porov. Lk 2,46; Mt 15,1; Mk 3,22; Jn 1,19; Mt 26,3).

Preto nám výber Betlehema a Nazareta hovorí, že Boh uprednostňuje perifériu a okrajové oblasti. Ježiš sa nenarodil v Jeruzaleme obklopený dvorom... nie: narodil sa na periférii a na tejto periférii strávil svoj život až do svojich 30 rokov, pracujúc ako tesár, podobne ako Jozef. Ježiš má periférie a okrajové oblasti v oblúbe. Nebrať vážne túto skutočnosť je ako nebrať vážne evanjelium a Božie dielo, ktoré

sa aj naďalej prejavuje na geografických a existenčných perifériách. Pán vždy koná v skrytosti, na perifériách, aj v našej duši, na perifériách duše, pocitov, možno v tých pocitoch, za ktoré sa hanbíme; no Pán je tam, aby nám pomohol ísť vpred.

Pán sa aj naďalej prejavuje na perifériách, tých geografických i existenčných. Ježiš osobitne vyhladáva hriešnikov, vstupuje do ich domov, hovorí s nimi a vyzýva ich k obráteniu. A to mu aj vyčítajú:

„Pozrite sa len na tohto učiteľa“, hovoria doktori zákona, „pozrite: jedáva s hriešnikmi, pošpiňuje sa, ide hľadať tých, ktorí zlo nespáchali, ale ním trpeli: chorých, hladných, chudobných, tých posledných. Ježiš ide vždy smerom k perifériám. A to by nám malo dodať veľkú dôveru, pretože Pán pozná okrajové časti nášho srdca, periférie našej duše,

periférie našej spoločnosti, nášho mesta, našej rodiny, teda tú časť, ktorá je tak trochu ukrytá, a ktorú neukazujeme, možno aj z hanby.

V tomto ohľade sa vtedajšia spoločnosť veľmi nelíši od tej našej. Aj dnes existuje centrum a periféria. A Cirkev vie, že je povolaná ohlasovať dobrú zvesť počínajúc od periférií. Jozef, tesár z Nazareta, ktorý dôveruje Božiemu plánu pre svoju mladú snúbenicu i pre seba, pripomína Cirkvi, aby uprela svoj pohľad na to, čo svet zámerne ignoruje. Dnes nás Jozef učí tomuto: „Nehľad' až tak na veci, ktoré svet chváli, hľad' na kúty, na to, čo je v tieni, hľad' na periférie, na to, čo svet nechce.“ Každému z nás pripomína, aby sme prikladali dôležitosť tomu, čo iní zavrhnú, skartujú. V tomto zmysle je skutočne majstrom toho podstatného: pripomína nám, že to, čo je skutočne cenné, nepriťahuje našu pozornosť, ale vyžaduje si

trpezlivé rozlišovanie, aby sme to objavili a docenili. Objaviť to, čo má hodnotu. Prosme ho, aby sa prihováral za to, aby celá Cirkev znovu nadobudla tento pohľad, túto schopnosť rozlišovať a doceniť to, čo je podstatné. Začnime znova od Betlehema, začnime znova od Nazareta.

Dnes by som chcel poslať odkaz všetkým mužom a ženám, ktorí obývajú tie najzabudnutejšie geografické periférie sveta alebo ktorí zažívajú situácie existenčnej marginalizácie. Nech vo svätom Jozefovi nájdete svedka a ochrancu, na ktorého možno hľadiť. Môžeme sa naňho obrátiť s touto modlitbou, ktorá je tzv. „domáckou“ modlitbou, avšak vychádza zo srdca:

Svätý Jozef,

ty, ktorý si vždy dôveroval Bohu
a rozhodoval si sa

vedený jeho prozreteľnosťou,

nauč nás nespoliehať sa príliš na
naše plány, ale skôr na jeho plán
lásky.

Ty, ktorý prichádzaš z periférií, nauč
nás obrátiť náš pohľad

a uprednostňovať to, čo svet zavrhuje
a odsúva na okraj.

Uteš toho, kto sa cíti osamelý

a podpor toho, kto sa v tichosti
nasadzuje,

aby bránil ľudský život a dôstojnosť.
Amen.

Preložila: Slovenská redakcia VR

Prevzaté z: tkkbs.sk

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/sv-jozef-a-
prostredie-v-ktorom-zil-1/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/sv-jozef-a-prostredie-v-ktorom-zil-1/) (08.08.2025)